

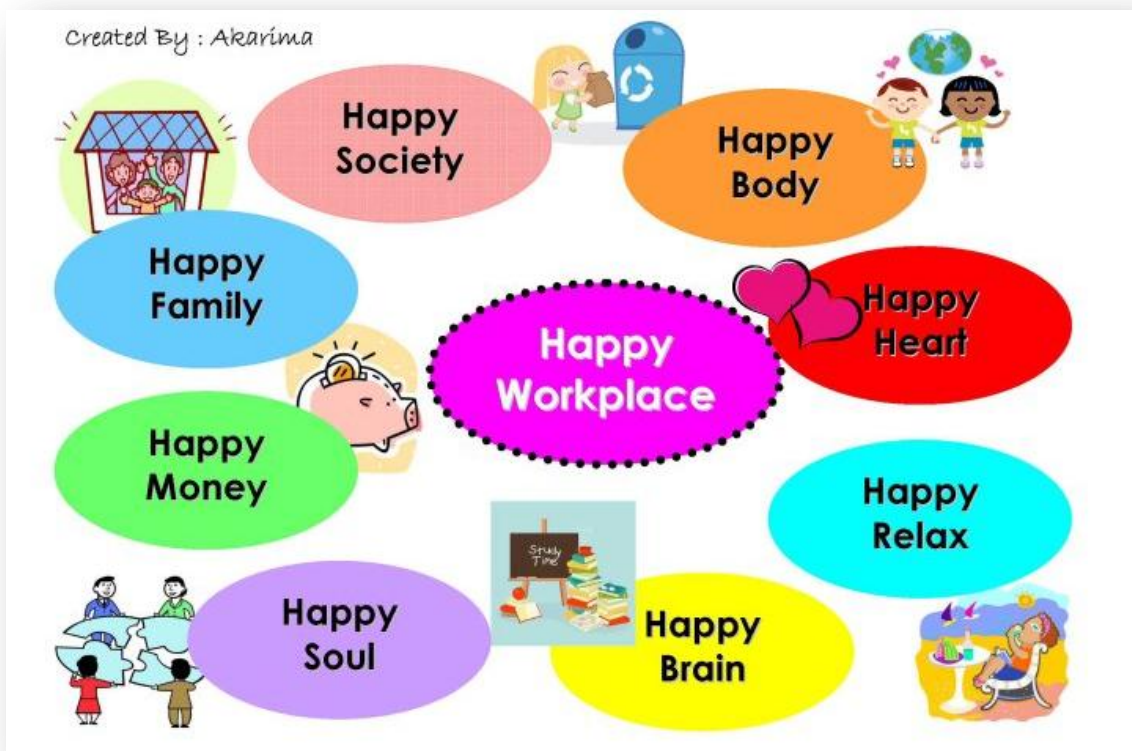
แนวปฏิบัติที่ดี ห้องสมุดสร้างสุข : คนทำงานเป็นสุข

อาจารย์ ดร.วิสิทธิ์ บุญชุม สำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยทักษิณ

1. หลักการ/ความเป็นมา

องค์กรแห่งความสุข หมายถึงองค์กรที่ให้ความสำคัญและมุ่งเน้นการดำเนินงานให้เกิดความสุขทั้งด้านร่างกายและจิตใจแก่ทุกคนในองค์กรและสังคม มีการกระตุ้นและจูงใจให้ทุกคนรู้สึกเป็นส่วนหนึ่งขององค์กร พร้อมทั้งจะปฏิบัติการกิจขององค์กรให้บรรลุตามเป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพ เมื่อคนทำงานในองค์กรมีความสุข ย่อมส่งผลดีต่อผลผลิตขององค์กร ความผูกพันในครอบครัว ชุมชน ส่งผลต่อสังคมที่มีความสุขที่ยั่งยืน การสร้างความสุขในที่ทำงาน นับว่าเป็นปัจจัยสำคัญในการบริหารองค์กร มุ่งเน้นให้บุคลากรทุกคนในองค์กรมีความสุขในการทำงาน ความสุขที่เกิดขึ้นนั้นก่อให้เกิดการรังสรรค์ทางความคิด งานที่ได้รับมอบหมายมีประสิทธิภาพมากขึ้น ลดความตึงเครียดจากการทำงาน และสภาพแวดล้อมลดความขัดแย้งในองค์กร ความสุขที่เกิดขึ้นจากการทำงานเปรียบเสมือนน้ำหล่อเลี้ยงให้พฤติกรรมคนปรับเปลี่ยนและพัฒนาในแนวโน้มที่ดีขึ้น [1]

นายแพทย์ชาญวิทย์ วสันต์ธนารัตน์ (2553) ผู้จัดการแผนงานสุขภาวะองค์กรภาคเอกชน สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ กล่าวถึง องค์กรที่มีความสุขว่าจะต้องประกอบด้วยหัวใจสำคัญ 8 ประการ คือ [2]

[ที่มา: <http://libkm.kku.ac.th/kmlib/wp-content/uploads/2011/11/happyworkplace3.jpg>]

1. **Happy body** มีสุขภาพดี สุขภาพที่แข็งแรงทั้งกายและใจมาจากการที่รู้จักใช้ชีวิต รู้จักกิน รู้จักนอน ชีวิตมีความสุข

2. **Happy heart** มีน้ำใจงาม สิ่งที่สำคัญที่สุดในการที่มนุษย์จะอยู่กับคนอื่นได้ต้องมีน้ำใจคิดถึงคนอื่น เอื้ออาทรต่อกัน เพราะคนเราอยู่ตัวคนเดียวในโลกนี้ไม่ได้ ต้องรู้จักแบ่งปันอย่างเหมาะสม
3. **Happy relax** การผ่อนคลาย ต้องรู้จักผ่อนคลายสิ่งต่างๆ ในการดำเนินชีวิต เพื่อไม่ให้ตนเองรู้สึกกดดันมากเกินไป หากทำงานเครียดก็ต้องมีวิธีผ่อนคลายในการทำงาน หรือแม้แต่ชีวิตส่วนตัวก็ด้วย ต้องรู้จักผ่อนคลายให้เหมาะสม
4. **Happy brain** การหาความรู้ มนุษย์เราอยู่ได้ด้วยการศึกษาหาความรู้พัฒนาตนเองตลอดเวลาจากแหล่งต่างๆ เพื่อนำไปสู่การเป็นมืออาชีพและเกิดความมั่นคงก้าวหน้าในการทำงาน หรือพูดง่ายๆ คือ เรียนเพื่อรู้ และสอนคนอื่นได้ในงานที่ตนรู้
5. **Happy soul** การมีคุณธรรมอันเป็นสิ่งจำเป็นพื้นฐานของการอยู่ร่วมกันของมนุษย์ในสังคม คือการมีหิริโอตตปละ ในการทำงานเป็นทีม หิริโอตตปละ คือ ความละเอียดและเกรงกลัวต่อการกระทำของตนเอง โดยเฉพาะการกระทำที่ไม่ดี คนดีมีคุณธรรมนำมาซึ่งความสุขขององค์กร เพราะคนมีความศรัทธาในศาสนา และมี ศีลธรรมในการดำเนินชีวิต
6. **Happy money** รู้จักใช้เงินให้เป็น สามารถจัดการรายรับรายจ่ายของตัวเองได้ มีเงินรู้จักเก็บรู้จักใช้ เป็นหนี้ให้พอดี มีชีวิตที่เหมาะสมกับตัวเอง เพราะวันนี้คนปฏิเสธการเป็นหนี้ไม่ได้ แต่สามารถจัดการค่าใช้จ่ายให้เหมาะสมกับตนเองได้

7. **Happy family** ครอบครัวที่ดี การให้ความสำคัญกับครอบครัวทำให้ครอบครัวมีความอบอุ่นมั่นคง เกิดกำลังใจดีในการทำงาน เหมือนเป็นภูมิคุ้มกันที่ช่วยให้เผชิญกับอนาคตหรืออุปสรรคในชีวิตได้
8. **Happy society** สังคมดี สังคมมีสองมิติ คือ สังคมในที่ทำงานกับสังคมนอกที่ทำงาน มนุษย์ทุกคนต้องมีความรักสามัคคีเอื้อเฟื้อต่อสังคมที่ตนเองอยู่อาศัย เพื่อให้เกิดสังคมและสภาพแวดล้อมที่ดีตามมา

มหาวิทยาลัยทักษิณ ได้ให้ความสำคัญกับการทำงานอย่างมีความสุขของบุคลากรทุกคน โดยการส่งเสริมและสนับสนุนให้บุคลากรทำงานอย่างมีความสุข มุ่งเน้นผลลัพธ์การทำงานที่มีประสิทธิภาพ เพื่อให้เป็นไปตามค่านิยมของมหาวิทยาลัยทักษิณที่ว่า “**คารวะ ปัญญา สามัคคี มุ่งผลลัพธ์ที่ดี มีความคุ้มค่า นำพาสังคม**” นอกจากค่านิยมของมหาวิทยาลัยแล้ว การส่งเสริมให้บุคลากรทำงานอย่างมีความสุขยังได้ปรากฏในแผนยุทธศาสตร์มหาวิทยาลัยทักษิณ พ.ศ. 2558 – 2567 ในยุทธศาสตร์ที่ 6 การพัฒนามหาวิทยาลัยให้เป็นมหาวิทยาลัยสมบูรณ์แบบในระดับสากลมีธรรมาภิบาล ฝั่งพาตนเองได้ ในกลยุทธ์ 6.2 สร้างระบบการบริหารและการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ของมหาวิทยาลัยและพัฒนาสู่มหาวิทยาลัยแห่งความสุข วัฒนธรรมเข้มแข็ง (Customer Perspective) **ตัวบ่งชี้ที่** : TSU 17 ระดับความสำเร็จในการเสริมสร้างองค์แห่งความสุข (Happy Workplace : Happy Work-Life)

สำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยทักษิณ เป็นหน่วยงานให้บริการที่มุ่งให้ความสำคัญกับผู้ใช้บริการและผู้ให้บริการ โดยตระหนักถึงความสุขในการทำงานของบุคลากรทุกคน ซึ่งสอดคล้องกับค่านิยมของสำนักหอสมุดที่ว่า “**องค์กรคุณธรรม เลิศล้ำบริการ มุ่งงานสัมฤทธิ์ ร่วมจิตพัฒนา**” นอกจากนี้ สำนักหอสมุดยังได้มีแผนพัฒนาสำนักหอสมุด 2558 – 2562 โดยให้ความสำคัญกับการบริหารและดูแลความสุขของบุคลากรในองค์กร ดังในยุทธศาสตร์ที่ 4 การบริหารตามหลักธรรมาภิบาล มุ่งผลสัมฤทธิ์โดยคำนึงถึงคุณภาพชีวิตและสุขภาพของสมาชิกในองค์กร **เป้าประสงค์ที่ 1** สำนักหอสมุดมีการบริหารจัดการที่ดี และมีประสิทธิภาพตามหลักธรรมาภิบาล มุ่งเน้นคุณภาพชีวิตและสุขภาวะที่ดีของบุคลากร **กลยุทธ์ที่ 1** สรรหา อารงรักษาและพัฒนาบุคลากรทุกกลุ่มในฐานะที่เป็นกลไกสำคัญของการพัฒนาองค์กร **กลยุทธ์ที่ 2** สร้างบรรยากาศสถานที่ทำงานให้น่าอยู่บุคลากรมีความสุขในการทำงานจัดกิจกรรมสร้างเสริมความรัก และความผูกพันกับองค์กรเพื่อให้มีผล

การดำเนินงานที่ดีและภาคภูมิใจในองค์กร **กลยุทธ์ที่ 3** พัฒนาสำนักหอสมุดให้เป็นองค์กรที่มีขีดสมรรถนะสูง (High Performing Organization) มีความเข้มแข็งอย่างยั่งยืน เพื่อบุคลากรได้รับความสุขจากการทำงาน โดยมีการวัดระดับของความสุขจากผลการประเมินระดับความผูกพันและระดับความพึงพอใจของบุคลากร

2. เป้าหมายของการดำเนินงาน

สำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยทักษิณ ได้กำหนดเป้าหมายของการสร้างความสุขให้กับบุคลากรในทำงานทุกคน โดยวัดระดับของความสุขจากการทำงานของบุคลากรจาก**ผลการประเมินระดับความผูกพันของบุคลากร และระดับความพึงพอใจของบุคลากร** ต่อสำนักหอสมุด โดยประเมินปีละ 1 ครั้งในช่วงปลายปีการศึกษาของทุกปี เพื่อให้ทราบถึงระดับความคาดหวังและระดับของความพึงพอใจของผู้ปฏิบัติงาน โดยผู้บริหารและผู้ที่เกี่ยวข้องจะนำผลการประเมินไปวิเคราะห์และวางแผนเพื่อปรับปรุงการดำเนินงานให้เหมาะสม สอดคล้องกับสภาพการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างทันท่วงที โดยมีการปรับปรุงแผนพัฒนาสำนักหอสมุดปีละ 1 ครั้งและปรับปรุงแผนปฏิบัติการประจำปี ปีละ 4 ครั้ง

3. กระบวนการ/ขั้นตอน

ผู้บริหารและบุคลากรสำนักหอสมุด ได้ร่วมกันวางแผนพัฒนาสำนักหอสมุดและแผนปฏิบัติการประจำปี โดยมุ่งเน้นกิจกรรม/โครงการต่างๆ ให้สอดคล้องกับวิสัยทัศน์และค่านิยมของสำนักหอสมุด โดยในด้านการเป็นองค์กรแห่งความสุขนั้น บุคลากรสำนักหอสมุดได้ร่วมกันกำหนดโครงการ/กิจกรรมเพื่อสนับสนุนให้บุคลากรทำงานอย่างมีความสุข ดังตารางต่อไปนี้

Happy Workplace ด้านต่างๆ	ปีการศึกษา 2556	ปีการศึกษา 2557
Happy Body	1) โครงการรู้ทันโรคภัยไข้เจ็บสุขภาพ 2) กิจกรรมแข่งกีฬาบุคลากร	1) โครงการรู้ทันโรคภัยไข้เจ็บสุขภาพ 2) กิจกรรมแข่งกีฬาบุคลากร
Happy Heart	1) โครงการ Staff Happy Birthday 2) โครงการ Morning Brief	1) โครงการ Staff Happy Birthday 2) โครงการ Morning Brief 3) โครงการขวัญใจผู้ใช้บริการ
Happy Relax	1) โครงการ Living Library Zone 2) โครงการห้องสมุดสีเขียว ใส่ใจสิ่งแวดล้อม : Talk about green library	1) โครงการสวนในห้องสมุด
Happy Brain	1) โครงการจัดทำแผนปฏิบัติการ ปีการศึกษา 2557 2) โครงการจัดทำแผนพัฒนาผู้บริหารและบุคลากร ปีงบประมาณ พ.ศ. 2557-2560 3) โครงการศึกษาดูงาน 4) โครงการให้ความรู้ทางด้าน IT แก่บุคลากร	1) โครงการสนับสนุนการทำผลงานเพื่อการขอตำแหน่งที่สูงขึ้น 2) โครงการให้ความรู้ทางด้าน IT แก่บุคลากร 3) โครงการ English for Library Staff 4) โครงการศึกษาดูงาน 5) โครงการ TSU Library Award

Happy Workplace ด้านต่างๆ	ปีการศึกษา 2556	ปีการศึกษา 2557
	5) โครงการพัฒนาศักยภาพบุคลากรเพื่อเตรียมความพร้อมสู่ประชาคมอาเซียน 6) โครงการสร้างคุณค่าคน เพิ่มคุณค่างาน 7) โครงการ TSU Library Award 8) โครงการอบรมดับเพลิงเบื้องต้นละอพยพหนีไฟ	6) โครงการพัฒนาองค์กรตามเกณฑ์รางวัลคุณภาพแห่งชาติ 7) โครงการอบรมดับเพลิงเบื้องต้นละอพยพหนีไฟ
Happy Soul	1) ระบบประชุมออนไลน์ (E-Meeting) 2) โครงการธรรมะคลายใจ 3) โครงการร่วมใจสร้างแบรนด์ ร่วมแรงสร้างสำนักหอสมุด 4) กิจกรรมทำบุญตักบาตรวันขึ้นปีใหม่ 5) กิจกรรมทำบุญตักบาตรวันสงกรานต์	1) โครงการปิดทองหลังพระ 2) โครงการธรรมะคลายใจ 3) กิจกรรมทำบุญตักบาตรวันขึ้นปีใหม่ 4) กิจกรรมทำบุญตักบาตรวันสงกรานต์
Happy Money	-	1) นิทรรศการด้านการเงิน จากธนาคารแห่งประเทศไทย
Happy Family	-	-
Happy Society	1) โครงการอบรมยุวบรรณารักษ์ 2) โครงการ e-Knowledge 3) โครงการอบรมเชิงปฏิบัติการ เรื่อง Illuslator 4) Library Open House : เปิดอุทยานอาเซียน 5) โครงการปันน้ำใจจากพี่สู่น้อง 6) โครงการ Library Camp ตามรอยพ่อ สานต่อความรู้สู่ภูมิปัญญาเด็กไทย	1) โครงการบรรณารักษ์ห้องสมุดโรงเรียนกับเครือข่ายสังคมออนไลน์ ปี 2 2) โครงการอบรมยุวบรรณารักษ์ปี 2 3) โครงการห้องสมุดต้นแบบสู่โรงเรียนรอบรั้วมหาวิทยาลัยทักษิณวิทยาเขตพัทลุง 4) โครงการเยาวชนคนเก่งเรียนรู้วัฒนธรรมลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลา ปี 2 5) โครงการ Library Camp ตามรอยพ่อ สานต่อความรู้สู่ภูมิปัญญาเด็กไทย ปี 2

4. ผลประโยชน์ที่ได้รับ

จากการดำเนินการเพื่อให้สำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยทักษิณเป็นองค์กรแห่งความสุข (ห้องสมุดสร้างสุข คนทำงานเป็นสุข) ทำให้ผู้บริหาร ผู้ที่เกี่ยวข้องและบุคลากรสำนักหอสมุดได้ทราบถึงกิจกรรม/โครงการต่างๆที่มีในแผนปฏิบัติการประจำปี ซึ่งได้ให้ความสำคัญในแต่ละด้านตามความพร้อมของหน่วยงานเพื่อให้บุคลากรมีความสุขกับการทำงาน โดยมีผลการดำเนินงานและผลการประเมินระดับความพึงพอใจและระดับความผูกพันดังนี้

ปีการศึกษา	ความพึงพอใจ	ความผูกพัน
2555	3.94	4.14
2556	4.02	4.20
2557	ผู้บริหาร = 4.48 บรรณารักษ์ = 3.95 เจ้าหน้าที่สนับสนุน = 3.98	ผู้บริหาร = 4.62 บรรณารักษ์ = 4.11 เจ้าหน้าที่สนับสนุน = 4.16

5. เอกสารอ้างอิง

[1] <https://mrslaongtip.wordpress.com/2013/09/11>

[2] ชาญวิทย์ วสันต์ธนารัตน์. (2553). **Change... เพื่อสร้างความสุขในองค์กร.** ที่มา
จาก <http://www.wiseknow.com/blog/2009/05/22/2534/#axzz1XM0jYg4j>